

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار
	کتاب اول: رویکردهای قاعده‌بنیاد و کاربرد آنها در زبان فارسی
	بخش اول: بررسی نظریه‌ها
۵	فصل اول: نظریه زایشی
۵	۱-۱ مقدمه
۵	۱-۲ پیدایش واج‌شناسی زایشی
۸	۱-۳ خاستگاه فلسفی نظریه زایشی
۱۳	۱-۴ واج‌شناسی زایشی
۱۶	۱-۵ مفهوم واج
۱۸	۱-۶ جایگاه واج‌شناسی در دستور زایشی
۲۱	۱-۷ نظام مشخصه‌ای SPE
۲۵	۱-۸ معیارهایی برای کشف بازنمایی زیرین
۲۶	۱-۸-۱ شواهد درون پیکره‌ای
۲۷	۱-۸-۲ معیارهای روش‌شناختی کشف بازنمایی زیرین
۲۸	۱-۸-۳ شواهد برون پیکره‌ای
۲۹	۱-۹ قاعده‌ها و بازنماییهای واجی
۳۰	۱-۹-۱ قواعد مطرح در نظریه زایشی
۳۲	۱-۱۰ ترتیب قاعده‌های واجی
۳۳	۱-۱۱ قاعده‌های واجی گشتاری
۳۴	۱-۱۲ برخی مسائل مطرح در انگاره SPE
۳۶	۱-۱۳ نتایج

صفحه	عنوان
۳۸	فصل دوم: واج‌شناسی خودواحد
۳۸	۲-۱ مقدمه
۴۳	۲-۲ شواهدی در مورد وجود لایه خودواحد
۴۶	۲-۳ شواهد دیگری برای معرفی لایه خودواحد از زبانهای نواختی
۵۲	۲-۳-۱ اصل مرز اجباری
۵۵	۲-۳-۲ اصول پیوندی
۷۰	۲-۴ نواختهای شناور
۷۱	۲-۵ بسط تحلیل خودواحد
۷۱	۲-۵-۱ هماهنگی واکه‌ای در زبان آکانی
۷۶	۲-۵-۲ هماهنگی واکه‌ای در زبان ترکی
۷۹	۲-۵-۳ خیشومی‌شدگی در زبان ترنایی
۸۲	۲-۶ سازمان‌بندی مشخصه‌ها
۸۶	۲-۶-۱ طرح ماریچی هیز
۸۶	۲-۶-۲ طرح پیشنهادی کلمنتس
۹۹	۲-۶-۳ هندسه مشخصه‌ای و نظریه خودواحد
۱۰۱	۲-۶-۴ طرح پیشنهادی هاله (۱۹۹۲)
۱۰۴	فصل سوم: واج‌شناسی همخوان-واکه و نظریه ایکس
۱۰۴	۳-۱ مقدمه
۱۰۵	۳-۲ پیشینه واج‌شناسی همخوان-واکه
۱۰۸	۳-۳ ساخت درونی هجا
۱۱۲	۳-۴ نظریه سه‌لایه‌ای هجا
۱۱۳	۳-۴-۱ عبارتهای خوش ساخت
۱۱۴	۳-۴-۲ هجاهای کانونی
۱۱۷	۳-۴-۳ پیوندهای مجاز در درون هجای کانونی
۱۱۹	۳-۴-۴ تقسیم‌هجایی
۱۲۱	۳-۴-۵ عناصر خارج از بافت هجا
۱۲۱	۳-۴-۶ تغییرات هجا
۱۲۲	۳-۵ ضرورت وجود لایه هجا

صفحه	عنوان
۱۲۳	۳-۶ شواهدی در تأیید لایه همخوان-واکه
۱۲۵	۳-۷ استدلال‌هایی مبنی بر ضرورت لایه همخوان-واکه
۱۲۵	۳-۷-۱ انطباق
۱۲۷	۳-۷-۲ کشش جبرانی
۱۲۷	۳-۸ نظریهٔ ایکس
۱۳۱	۳-۹ مقایسهٔ نظریه‌های همخوان-واکه و ایکس
۱۳۲	فصل چهارم: نظریهٔ مورایی
۱۳۲	۴-۱ مقدمه
۱۳۳	۴-۲ نقش وزن واجی
۱۳۵	۴-۳ نقش جایگاه واجی
۱۳۷	۴-۴ اصول ساخت هجا در چهارچوب نظریهٔ مورایی
۱۴۲	۴-۵ رابطهٔ ساخت تکیه‌ای و کشش جبرانی با مورا
۱۴۵	۴-۶ موارد دیگری از کشش جبرانی
۱۴۸	۴-۷ نتایج
	بخش دوم: کاربرد نظریه‌ها
۱۴۹	فصل پنجم: تقطیع هجا به آغاز و میانه
۱۴۹	۵-۱ مقدمه
۱۴۹	۵-۲ سه استدلال در مورد ساخت سلسله‌مراتبی هجا
۱۵۰	۵-۲-۱ تعیین تکیه
۱۵۱	۵-۲-۲ خطاهای گفتاری
۱۵۱	۵-۲-۳ واج‌آرایی
۱۵۳	۵-۳ اهمیت هجا در فرایند کشش جبرانی
۱۵۴	۵-۴ انواع هجا
۱۵۶	۵-۵ ضرورت وجود لایهٔ مبنا
۱۵۸	۵-۶ تأثیر واکهٔ هستهٔ هجا در انتخاب همخوانهای خوشهٔ پایانه
۱۵۹	۵-۶-۱ ارائه و تحلیل داده‌ها
۱۶۴	۵-۷ نتایج

صفحه	عنوان
۱۶۷	فصل ششم: همگونی
۱۶۷	۶-۱ مقدمه
۱۶۷	۶-۲ تعریف همگونی
۱۶۸	۶-۳ انواع همگونی
۱۶۸	۶-۳-۱ همگونی به لحاظ پیوستگی
۱۶۹	۶-۳-۲ همگونی به لحاظ جهت
۱۷۰	۶-۳-۳ همگونی به لحاظ درجه شباهت
۱۷۱	۶-۴ فرایندهای همگونی
۱۷۱	۶-۴-۱ همگونی همخوان با همخوان
۱۸۰	۶-۴-۲ همگونی همخوان با واکه
۱۹۰	۶-۴-۳ همگونی واکه با واکه یا هماهنگی واکه‌ای
۱۹۹	۶-۴-۴ همگونی واکه با همخوان
۲۰۸	۶-۵ نمونه‌هایی از همگونی در گویشهای ایرانی
۲۱۲	۶-۶ نتایج
۲۱۴	فصل هفتم: کشش جبرانی
۲۱۴	۷-۱ مقدمه
۲۱۵	۷-۲ تعریف کشش جبرانی
۲۱۷	۷-۳ کشش جبرانی در نظریه خودواحد
۲۱۹	۷-۴ کشش جبرانی در زبان فارسی
۲۲۲	۷-۵ انواع کشش جبرانی در زبان فارسی
۲۳۶	۷-۶ کشش جبرانی در گویشهای ایرانی
۲۴۵	۷-۷ نتایج
۲۴۸	فصل هشتم: فرایندهای کوتاه‌شدگی، حذف و درج
۲۴۸	۸-۱ مقدمه
۲۴۸	۸-۲ اهمیت ساخت هجا
۲۵۴	۸-۳ فرایند کوتاه‌شدگی
۲۵۴	۸-۳-۱ کوتاه‌شدگی واکه

صفحه	عنوان
۲۶۶	۸-۳-۲ کوتاه‌شدگی همخوان
۲۶۷	۸-۴ فرایند حذف
۲۶۸	۸-۴-۱ حذف واکه
۲۷۰	۸-۴-۲ حذف همخوان
۲۷۲	۸-۴-۳ حذف در گویشهای ایرانی
۲۷۳	۸-۵ فرایند درج
۲۷۷	۸-۵-۱ حذف یا درج انسداد چاکنایی
۲۹۶	۸-۵-۲ عناصر واجی شناور
۳۰۶	۸-۵-۳ درج واکه بین دو همخوان
۳۱۰	۸-۵-۴ درج در گویشهای ایرانی
۳۱۳	۸-۶ نتایج
۳۱۶	فصل نهم: تشدید در زبان فارسی
۳۱۶	۹-۱ مقدمه
۳۱۷	۹-۲ تعریف تشدید
۳۲۱	۹-۳ بررسی تاریخی دربارهٔ خط فارسی و وجود تشدید
۳۲۳	۹-۴ بررسی کلمات مشدّد موجود در زبان فارسی امروز
۳۲۳	۹-۴-۱ تشدید در ستاک کلمه
۳۳۰	۹-۴-۲ تشدید حاصل از تصریف
۳۳۴	۹-۴-۳ تشدید عارضی
۳۳۷	۹-۵ تشدید به عنوان توالی دو همخوان هم‌محل تولید
۳۳۹	۹-۶ انواع کلمات مشدّد در زبان فارسی
۳۴۲	۹-۷ تشدید در گویشهای ایرانی
۳۴۶	۹-۸ بازنمایی تشدید در نظریهٔ خودواحد
۳۴۸	۹-۹ نتایج
۳۵۴	منابع
۳۵۹	واژه‌نامه (فارسی - انگلیسی)
۳۶۳	واژه‌نامه (انگلیسی - فارسی)

کتاب دوم: تمرین از لهجه‌ها، گویشها و زبانهای موجود در ایران

پیشگفتار

۳۶۹

۳۷۱

۱. همگونی/ناهمگونی

دلواری (۳۷۱)، سبزواری (۳۷۱)، شیرازی (۳۷۲)، بختیاری چهارلنگ (۳۷۳)،
 لفوری (۳۷۳)، کندولوس (۳۷۴)، لفوری و سیستانی (۳۷۵)، بختیاری چهارلنگ
 (۳۷۵)، بختیاری چهارلنگ (۳۷۶)، ترکی زنجان (۳۷۷)، ترکی زنجان (۳۷۸)،
 ترکی زنجان (۳۷۹)، ترکمنی (۳۸۰)، کردی موکریانی (۳۸۰)، ترکی زنجان (۳۸۱)،
 ترکی زنجان (۳۸۲)، دلواری (۳۸۳)، خوانساری (۳۸۳)، فارسی معیار (۳۸۵)،
 فارسی معیار (۳۸۶)، کرمانی، زرنندی، بردسیری (۳۸۶)، گیلکی رشت (۳۸۷)،
 همدانی (۳۸۸)، فارسی معیار (۳۹۰)، فارسی معیار (۳۹۱)، سبزواری (۳۹۱).

۳۹۲

۲. تضعیف/تقویت

بابلی (۳۹۲)، بختیاری چهارلنگ (۳۹۲)، دلواری (۳۹۳)، دلواری (۳۹۴)، دلواری
 (۳۹۶)، دلواری (۳۹۷)، سبزواری (۳۹۹)، سبزواری (۴۰۰)، تربت حیدریه (۴۰۱)،
 لری (۴۰۲)، سیستانی (۴۰۳)، کردی سورانی (۴۰۴)، ترکمنی (۴۰۵)، فارسی معیار و
 پهلوی (۴۰۶)، فارسی معیار و ساروی (۴۰۷)، دوانی (۴۰۷)، دوانی (۴۰۸).

۴۱۰

۳. هماهنگی واکه‌ای و تغییرات مربوط به واکه‌ها

گیلکی رشت (۴۱۰)، سبزواری (۴۱۰)، سبزواری (۴۱۱)، سبزواری (۴۱۲)،
 شیرازی (۴۱۳)، ترکی بیجار (۴۱۴)، ترکی بیجار (۴۱۵)، ترکی بیجار (۴۱۶)،
 ترکی بیجار (۴۱۷)، ترکی بیجار (۴۱۸)، لفوری (۴۱۹)، سبزواری (۴۱۹)، فارسی
 معیار (۴۲۰)، فارسی معیار (۴۲۱)، بیرجندی (۴۲۲)، دلواری (۴۲۳)، بابلی (۴۲۵)،
 سیستانی (۴۲۷)، کردی سورانی (۴۲۸)، تربت حیدریه (۴۲۹)، بیرجندی (۴۳۱)،
 بیرجندی (۴۳۲).

صفحه	عنوان
۴۳۴	۴. درج خوانساری (۴۳۴)، دلواری (۴۳۵)، کردی موکریانی (۴۳۶)، تربت حیدریه (۴۳۷)، لفوری (۴۳۸)، سبزواری (۴۳۹)
۴۴۲	۵. حذف شیرازی (۴۴۲)، دلواری (۴۴۲)، لری (۴۴۳)، فارسی معیار (۴۴۴)، بختیاری چهارلنگ (۴۴۵)، سبزواری (۴۴۵)
۴۴۸	۶. واج آرایی سبزواری (۴۴۸)، سیستانی (زابلی) (۴۴۹)
۴۵۱	۷. کشش جبرانی شیرازی (۴۵۱)، بیرجندی (۴۵۱)
۴۵۳	۸. اتباع سیرجانی (۴۵۳)
۴۵۵	کتابنامه

پیشگفتار

با اتکال به خداوند حکیم اثر «واج‌شناسی: رویکردهای قاعده‌بنیاد» به انجام رسید تا از این طریق خدمتی به رشد زبان ملی ایرانیان صورت گیرد. همچنین گامی در راستای رفع کمبودهای موجود در بُعد واج‌شناختی زبان فارسی برداشته شود.

کتاب اول از دو بخش عمده تشکیل شده است: (۱) تحلیل و بررسی نظریه‌های جدید و مطرح در حوزه واج‌شناسی. (۲) تبیین و کاربرد این نظریه‌ها در زبان فارسی و گویشهای ایرانی. مهم‌ترین نظریه‌های بررسی شده عبارت‌اند از: واج‌شناسی زایشی؛ همخوان-واکه؛ ایکس؛ مورایی؛ و واج‌شناسی خودواحد. در معرفی این نظریه‌ها سعی بر آن بوده است تا از منابع اصلی و دست اول استفاده شود. در حوزه تبیین و کاربرد نظریه‌ها، کار میدانی در مورد زبان فارسی و چندین گویش ایرانی طی مدت پنج سال انجام شده است.

این اثر برای تدریس در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری تهیه شده است. با تدریس این کتاب در کلاسهای واج‌شناسی، علاوه بر استفاده از مثالهای زبانهای بیگانه، دانشجویان با انواع فرایندهای واجی زبان فارسی آشنا خواهند شد. همچنین کتاب تمرین که به صورت ضمیمه همراه این کتاب در اختیار دانشجویان قرار می‌گیرد، حاوی مثالهای متنوعی از ۲۷ زبان، گویش و لهجه موجود در ایران است تا اطلاعات واج‌شناختی را کامل کند.

در تهیه این اثر بیش از یکصد جلد کتاب، مقاله، پایان‌نامه کارشناسی ارشد و رساله دکتری تا سال ۱۳۸۴ شمسی و ۲۰۰۴ میلادی در حوزه واج‌شناسی مورد استفاده قرار گرفته است. همچنین در بخش کاربردی و تمرینات، کار میدانی در

مورد زبان فارسی و بیش از ۳۰ گویش ایرانی به صورت تحقیق عملی، با حداکثر دقت و صحت به انجام رسیده است. امید است این تلاش اندک در حوزه پدیده «زبان» مورد قبول درگاه خداوند قرار گیرد و ما را در تداوم شناخت نعمتهایش یاری دهد.

عالیه کرد زعفرانلو کامبوزیا
akord @ modares.ac.ir